

## دستورالعمل نحوه بررسی تخلفات پژوهشی

| تاریخ تصویب | تاریخ ابلاغ | شماره نامه ابلاغ |
|-------------|-------------|------------------|
| ۱۳۹۳/۱۲/۲۳  | ۱۳۹۳/۱۲/۲۵  | ۲/۳۴۵۶۰۲ و       |

## مقدمه:

یکی از رسالت‌های مهم دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور تولید علم است. به موازات سرمایه‌گذاری برای تولید علم باید در نگه داری این دست آوردها نیز تلاش جدی انجام شود. امنیت تولیدات علمی و حفظ و نگهداری این تولیدات، به مراتب از زمینه‌سازی برای تولید آن مهمتر می‌باشد بدین وسیله می‌توان از ورود خدشه به اعتبار دانشگاه و تولید کنندگان واقعی علم جلوگیری نمود. اگر چه مصادیق تخلفات پژوهشی در دانشگاه‌ها و موسسات علمی کشور اندک می‌باشد، با این حال وجود یک دستورالعمل واحد که روند نحوه بررسی این تخلفات را یکسان سازی نماید ضروری به نظر می‌رسد.

## ماده ۱: اهداف

- ۱-۱- صیانت از مالکیت فکری و رعایت حقوق مادی پژوهشگران
- ۲-۱- ارج نهادن به اصول اخلاق علمی و پایبندی به آن در جامعه علمی
- ۳-۱- جلوگیری از تضعیف اعتبار علمی کشور

## ماده ۲: تعاریف

- ۱-۲- تخلف پژوهشی: هر گونه سوء استفاده از تولیدات علمی و ارائه اطلاعات نادرست.
- ۲-۲- وزارت: منظور از وزارت در این دستورالعمل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.
- ۳-۲- موسسه: موسسه در این دستورالعمل شامل کلیه دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

## ماده ۳- آثار پژوهشی و محصولات علمی، شامل موارد زیر می‌باشد:

- ۱-۳- طرح پژوهشی و یا ایده مکتوب
- ۲-۳- اختراع یا کشفیات، طرح صنعتی
- ۳-۳- کتاب
- ۴-۳- مقاله
- ۵-۳- گزارش علمی و فنی مکتوب
- ۶-۳- نرم افزار و برنامه رایانه‌ای و مستندات مربوط
- ۷-۳- پایان‌نامه و رساله
- ۸-۳- آثار هنری بدیع

## ماده ۴- ارکان گروه تخصصی بررسی تخلفات پژوهشی در "مؤسسه"

۴-۱- اعضای گروه تخصصی بررسی تخلفات پژوهشی که متشکل از حداقل ۶ نفر می‌باشد (شامل رئیس، ۲ عضو ثابت و ۳ عضو مدعو) که می‌بایست اعضای مدعو در زمینه علمی موضوع گزارش شده دارای مدرک تخصصی مرتبط باشند و ۱ نفر از آن ۳ عضو مدعو از خارج از مؤسسه باشد. همچنین حداقل یک نفر از اعضای ثابت گروه دارای سه سال سابقه فعالیت پژوهشی در دانشگاهها مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی باشد و ترجیحاً دارای رتبه دانشیار باشد.

تبصره ۱- دبیرخانه گروه تخصصی بررسی تخلفات پژوهشی در معاونت پژوهش و فناوری "موسسه" مستقر می‌باشد.

تبصره ۲- رئیس گروه تخصصی بررسی تخلفات پژوهشی به پیشنهاد رئیس مؤسسه منصوب می‌گردد.

تبصره ۳- اعضاء مدعو هیات بررسی و تحقیق ترجیحاً بر اساس موضوع تخلف پژوهشی با پیشنهاد اعضای ثابت و با موافقت رئیس گروه تخصصی دعوت می‌شوند و می‌توانند بر حسب پرونده ارسالی به کمیته، متغیر باشند.

تبصره ۴- اعضاء ثابت گروه تخصصی بررسی تخلفات علمی با پیشنهاد رئیس گروه تخصصی و با حکم معاون پژوهش و فناوری مؤسسه به مدت ۲ سال منصوب می‌شوند.

ماده ۵- وظایف گروه تخصصی بررسی تخلفات پژوهشی در "موسسه"

۵-۱- برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در خصوص برنامه‌های مربوط به سلامت پژوهش و همچنین نحوه پیشگیری از بروز تخلفات پژوهشی در "موسسه"

۵-۲- بررسی پروپوزال‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی با استفاده از نرم افزار همانند جو (تشابه‌یاب) جهت جلوگیری از موازی‌کاری و تکراری بودن پایان‌نامه‌ها و در صورت تأیید، ارائه گواهی جهت انجام ادامه پژوهش.

۵-۳- دریافت یک نسخه از پایان‌نامه‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی و بررسی در چارچوب موازین اخلاق پژوهش و در صورت تأیید، ارائه گواهی جهت انجام امور فارغ التحصیلی.

۵-۴- رسیدگی به کلیه شکایات در خصوص تخلفات پژوهشی.

۵-۵- ارائه گزارش آماری فعالیت‌های گروه تخصصی به معاونت پژوهش و فناوری "موسسه".

ماده ۶- مراحل اجرایی بررسی تخلفات پژوهشی در گروه تخصصی مؤسسه

۶-۱- ارسال گزارشات و شکایات تخلفات پژوهشی به صورت مکتوب (با امضا و محرمانه) به دبیرخانه گروه تخصصی بررسی تخلفات پژوهشی

۶-۲- انتخاب اعضای مدعو و اقدام به تشکیل جلسه به منظور بررسی پرونده شکایت یا تخلف.

۶-۳- ارزیابی دقیق کلیه مدارک و مستندات پرونده شکایت و یا تخلف توسط اعضای گروه تخصصی تخلفات پژوهشی.

۶-۴- استفاده از نرم افزار همانند جو (تشابه‌یاب) جهت بازیابی نوشته‌های همانند، اندازه همانندی و منبع اطلاعات همانند در بررسی پرونده‌های تخلفات.

۶-۵- ارسال گزارش کامل از نتیجه بررسی تخلف پژوهشی به هیأت‌های انتظامی رسیدگی به تخلفات اعضای هیات علمی و کمیته انضباطی دانشجویان.

۶-۵-۱- این گزارش بایستی حداقل از اطلاعات زیر برخوردار باشد:

نوع تخلف، مدارک و مستندات، دفاعیات مدعی و متخلف، نتیجه بررسی و اظهار نظر کارشناسی گروه تخصصی.

۶-۵-۲- ارائه پیشنهاد جریمه در گزارش فوق، متناسب با تخلف از طرف گروه تخصصی بررسی تخلفات پژوهشی به هیأت تصمیم‌گیری و صدور حکم (هیأت‌های انتظامی رسیدگی به تخلفات اعضای هیأت علمی و کمیته انضباطی دانشجویان).

#### ماده ۷- تصمیم‌گیری و صدور حکم

هیأت‌های انتظامی رسیدگی به تخلفات اعضای هیأت علمی و کمیته انضباطی دانشجویان بر اساس آیین‌نامه‌های انضباطی مربوطه نسبت به صدور حکم اقدام می‌نماید.

#### ماده ۸- نظارت بر حسن اجر

نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل به عهده معاونت پژوهش و فناوری "وزارت" و در گروه تخصصی بررسی تخلفات پژوهشی تخلفات پژوهشی مؤسسات به عهده معاونت پژوهش و فناوری "موسسه" می‌باشد.

#### ماده ۹- تصویب

این دستورالعمل مشتمل بر یک مقدمه، ۹ ماده و ۴ تبصره در تاریخ ۹۳/۱۲/۲۳ به تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد.